

Regeringens proposition

2017/18:161

En möjlighet till körkortslån

Prop.
2017/18:161

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 8 mars 2018

Stefan Löfven

Ylva Johansson
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och i lagen (1998:493) om trafikskolor. Ändringarna är ett led i en reglering av ett statligt lån för körkortsutbildning som är avsett att administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN). Syftet med ändringarna är att dels skydda personuppgifter hos CSN i ärenden om körkortslån, dels göra det möjligt att kontrollera att utbetalda lånemedel används på avsett sätt. Sekretess ska enligt förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen gälla i ärenden om körkortslån hos CSN för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. I lagen om trafikskolor föreslås ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever. I samma lag föreslås en bestämmelse som innebär att i de fall en gärning är straffbelagd både i lagen om trafikskolor och i brottsbalken eller bidragsbrottslagen (2007:612), så ska straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor inte tillämpas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2018.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor	6
3	Ärendet och dess beredning	6
4	Sekretess för uppgifter i ärenden om körkortslån hos Centrala studiestödsnämnden	7
5	Trafikskolors roll i lånesystemet	16
5.1	Uppgiftsskyldighet för trafikskolor	16
5.2	En särskild bestämmelse om subsidiaritet	21
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	22
7	Konsekvensutredning	23
7.1	Ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	23
7.1.1	Sekretess för integritetskänsliga uppgifter	23
7.1.2	Alternativa lösningar	23
7.1.3	Effekter om någon reglering inte kommer till stånd	24
7.1.4	Vilka berörs av regleringen och vilka ekonomiska konsekvenser får den för de som berörs?	24
7.1.5	Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser	24
7.2	Ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor	24
7.2.1	God hushållning och kontroll av offentliga medel	25
7.2.2	Alternativa lösningar	25
7.2.3	Vilka berörs av regleringen och vilka ekonomiska konsekvenser får den för de som berörs?	26
7.2.4	Den föreslagna ordningens förhållande till EU-rätten	26
7.2.5	Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser	27
8	Författningskommentar	27
8.1	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	27
8.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor	27
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Körkortslån (Ds 2017:35)	29
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	30

Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	32	Prop. 2017/18:161
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	33	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	35	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 mars 2018	36	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 9 § och rubriken närmast före 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

*Studiestöd och lån till hem-
utrustning*

*Studiestöd, körkortslån och lån
till hemutrustning*

9 §

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om *körkortslån samt* lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om studiestöd under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

Prop. 2017/18:161 2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:493)
om trafikskolor

Härigenom föreskrivs att 9 och 10 §§ lagen (1998:493) om trafikskolor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den som driver trafikskola utan tillstånd eller utan att följa i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter.

Till ansvar enligt första stycket döms det inte om gärningen är belagd med straff i brottsbalken eller bidragsbrottslagen (2007:612).

10 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. trafikskolor,
2. kompetenskrav för godkända trafikskolechefer, utbildningsledare och trafiklärare, och
3. utbildningen vid trafikskolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *även* meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *och*
2. trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Körkortslån (Ds 2017:35) utarbetats. Förslagen i promemorian är ett led i en kommande reglering av körkortslån. Promemorian innehåller de författningsförslag som kräver ändringar i lag liksom en översiktlig beskrivning av hur regelverket i övrigt är tänkt att utformas. Inom Regeringskansliet pågår arbete med de delar av regelverket som föreslås regleras på förordningsnivå.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en sammanställning över remissvaren finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (A2017/01458/A).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 1 februari 2018 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissens förslag har vissa ändringar av redaktionell karaktär gjorts.

4 Sekretess för uppgifter i ärenden om körkortslån hos Centrala studiestödsnämnden

Regeringens förslag: I ärenden om körkortslån hos Centrala studiestödsnämnden (CSN) ska sekretess gälla för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian framgick inte lika tydligt att sekretessen gäller i ärenden om körkortslån hos CSN.

Remissinstanserna: CSN, Landsorganisationen i Sverige (LO), Malmö stad, Mora kommun, Motormännens Riksförbund, Svenskt Näringsliv, Tillväxtverket och Trafikverket tillstyrker eller ställer sig positiva till förslaget.

LO och Motormännens Riksförbund har vissa synpunkter på hur satsningen på körkortslån bör utformas.

Arbetsförmedlingen saknar ett resonemang om tillämpligheten av 28 kap. 12 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) i ärenden om körkortslån och har vissa synpunkter på styrkan av sekretesskyddet hos CSN.

Övriga remissinstanser har inte särskilt kommenterat förslaget eller framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

En möjlighet till statligt lån för körkort hos CSN

Många jobb som kan vara en väg in på arbetsmarknaden kräver körkort. Ofta är körkort ett krav för arbeten som inte kräver längre arbetslivserfarenhet och omfattande utbildningar. Körkort skulle därmed kunna öka vissa individers chans att få arbete. För att förbättra möjligheten till etablering på arbetsmarknaden avser regeringen att införa en möjlighet till statligt lån för utbildning för B-körkort (körcortslån). Lånet är avsett att

Prop. 2017/18:161 administreras av CSN och är tänkt att i ett första steg riktas till vissa arbetslösa och i ett andra steg utvidgas till vissa unga som avslutat en gymnasieutbildning (prop. 2017/18:1, utg.omr. 14 s. 43 och utg.omr. 15 s. 39). Den närmare regleringen av målgruppen är tänkt att göras på förordningsnivå.

LO, som tillstyrker förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen under förutsättning att regeringen går vidare med förslaget om finansiering av körkortsutbildning genom lån via CSN, anser dock att körkortsutbildning, i syfte att utveckla satsningen och minska arbetslösheten, bör finansieras av staten genom ett behovsprövat stöd via Arbetsförmedlingen och inte genom ett statligt lån till individen via CSN. *Motormännens Riksförbund*, som instämmer i promemorians förslag, anför att förbundet sedan länge driver hållningen att körkortsutbildningen naturligen bör finnas med i till exempel gymnasieutbildningar. Regeringen har redan tagit ställning till att den aktuella satsningen på körkortsutbildning ska göras genom ett statligt lån. I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen att lånet skulle finansieras via ett statligt anslag, anslaget 1:13 Lån till körkort (prop. 2017/18:1, utg.omr. 14 s. 61). Riksdagen har beslutat om budgeten för 2018 (bet. 2017/18:AU2, rskr. 2017/18:117) och har därmed beslutat om anslaget för lån till körkort. En finansiering genom ett behovsprövat stöd via Arbetsförmedlingen omfattas alltså inte. I satsningen ingår inte heller att lägga in körkortsutbildningen helt eller delvis i gymnasieutbildningar.

En stor del av regleringen av körkortsålan är tänkt att göras på förordningsnivå. Flera remissinstanser har i sina remissvar berört dessa delar av regelverket. Dessa synpunkter behandlas inte i denna proposition utan kommer att beaktas inom ramen för det fortsatta förordningsarbetet.

Körkortslånet är tänkt att vara en helt ny typ av lån och alltså inte ett lån som omfattas av studiestödslagen (1999:1395). Det är viktigt att utlånade medel endast används till att täcka kostnader för att finansiera körkortsutbildning. Regleringen bör därför utformas med en omsorgsfull kontroll av hur utlånade medel används. För att en reglering ska fungera på ett ändamålsenligt sätt från såväl ett individ- som ett kontrollperspektiv behöver ett flertal uppgifter hanteras av CSN inom ramen för handläggningen av ärenden om körkortsålan.

Typ av uppgifter som CSN kan komma att behöva hantera i ärenden om körkortsålan

CSN ska enligt den tänkta förordningsregleringen handlägga ärenden om körkortsålan och därmed ansvara för beslut, utbetalningar, hantering av återbetalning m.m. Lånet är tänkt att betalas ut i delar där varje utbetalning görs först efter kontroll av att tidigare utbetalda medel har använts till avsett ändamål. Det ska enligt den tänkta regleringen finnas en möjlighet till nedsättning av återbetalningsbelopp om låntagarens ekonomi ger anledning till det. Det ska även finnas en möjlighet till avskrivning av hela eller del av lånet om låntagaren på längre sikt bedöms sakna förmåga att betala tillbaka detta. I ärenden om nedsättning och avskrivning av lån kommer det därför att inkomma uppgifter om den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden, till exempel uppgifter om hälsa. Hälsoskäl kan i många fall vara avgörande för en bedömning av om lånet kommer att

kunna betalas tillbaka eller inte. Sådana uppgifter är till sin natur integritetskänsliga.

Arbetsförmedlingen ska enligt den tänkta regleringen på begäran av CSN lämna information om sådana uppgifter som finns hos Arbetsförmedlingen som utvisar om en person omfattas av målgruppen för körkortslånet. Detta kan vara uppgifter om anmälan som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och viss tid i arbetslöshet men också eventuella andra uppgifter som utvisar om en person omfattas av målgruppen för lånet. Vilka uppgifter som ska lämnas beror på hur målgruppen för lånet kommer att utformas. Som nämnts ovan kommer målgruppen att preciseras på förordningsnivå.

Skatteverket ska enligt den tänkta regleringen på begäran av CSN vara skyldigt att lämna information om överskott och underskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital för låntagarna. Informationen behövs för CSN:s kontroll av låntagarnas inkomster, vilket har betydelse när det gäller nedsättning av återbetalningsbelopp.

Trafikverket ska enligt den tänkta regleringen lämna uppgifter till CSN om vilka betalningar låntagarna gjort som avser kunskapsprov och körprov och lämna uppgifter om när låntagarna avlagt godkända prov. Information om betalningar är ett led i CSN:s kontroll av att utlånade medel används på avsett sätt. Uppgift om godkända prov behövs då godkända prov enligt den tänkta regleringen utgör en slutpunkt för utbetalningarna av lånet. Trafikverket avses i förväg få uppgifter från CSN om vilka personer som uppgifter ska lämnas för, dvs. de personer som beviljats körkortslån.

Trafikskolor ska enligt den tänkta regleringen lämna uppgifter till CSN om vilka av de inskrivna eleverna som uppgett att de avser att finansiera sin körkortsutbildning med körkortslån. Trafikskolorna ska i samband med detta även lämna uppgifter till CSN om låntagarna har uppvisat körkortstillstånd från Transportstyrelsen. Ett villkor för utbetalning av lånet ska enligt den tänkta regleringen vara att låntagarna har ett körkortstillstånd. Under utbildningens gång ska trafikskolorna till CSN lämna uppgifter om vilka utbildningskostnader som varje låntagare betalat. Detta är ett led i CSN:s kontroll av att utlånade medel används på avsett sätt. Nya utbetalningar ska enligt den tänkta regleringen inte göras förrän CSN fått information från trafikskolorna om vilka betalningar som den enskilde låntagaren gjort.

Behandlingen av personuppgifter kommer som huvudregel att vara automatiserad. Endast i undantagsfall bör det förekomma manuell behandling av uppgifter.

Finns det ett behov av sekretesskydd för uppgifter i ärenden om körkortslån hos CSN?

I ärenden om körkortslån hos CSN kommer det att förekomma uppgifter som rör såväl ekonomiska som personliga förhållanden om låntagarna. Uppgifterna kommer dels att komma från låntagarna själva, dels från andra myndigheter samt från trafikskolor.

Från låntagarna kommer det i ansökningar om körkortslån huvudsakligen att vara fråga om uppgifter om namn, adress och personnummer. Det kan även komma att vara fråga om uppgift om avslutad

Prop. 2017/18:161 gymnasieutbildning. I ansökningar om nedsättning av återbetalningsbelopp och avskrivning av lån kommer det att förutom de nyss nämnda uppgifterna även att förekomma uppgifter om ekonomiska förhållanden och i vissa fall uppgifter om hälsa. Uppgifter om förväntad inkomst kommer att vara av betydelse för bedömningen av möjligheten till nedsättning av återbetalningsbelopp och för bedömningen av möjligheten till avskrivning av lånet. Uppgifter om hälsa kan komma att ha betydelse vid en bedömning av om det finns skäl att skriva av lånet, helt eller delvis. Hälsoskäl kan i många fall vara avgörande för en bedömning av om lånet kommer att kunna betalas tillbaka eller inte.

Från andra myndigheter och trafikskolor kommer uppgifterna enligt den tänkta regleringen att i huvudsak kunna omfatta uppgifter om namn, adress, personnummer, anmälan som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, tid i arbetslöshet, vilken trafikskola låntagaren är inskriven vid, körkortstillstånd för låntagaren, vilka betalningar som låntagaren gjort till trafikskolan respektive Trafikverket, avlagda och godkända kunskaps- respektive körprov samt uppgifter om överskott och underskott i inkomstslagen tjänst, näringsverksamhet och kapital för låntagarna.

Av de uppgifter som kommer att förekomma i ärenden om körkortslån är uppgifter om ekonomiska förhållanden och hälsa en typ av uppgifter som typiskt sett betraktas som känsliga.

När det gäller uppgifter som CSN kan behöva från Arbetsförmedlingen kan konstateras att det i ärenden om bland annat arbetsförmedling gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende (28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen). Enligt bestämmelsen gäller ett omvänt skaderekvisit, dvs. det finns en presumtion för sekretess. Det kan här nämnas att uppgift om att en person är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, som är en uppgift som kan komma att behandlas i ärenden om körkortslån, i praxis ansetts kunna omfattas av sekretess (RÅ 1994 not 295). I sammanhanget kan också nämnas att Arbetsförmedlingen bör kunna lämna CSN de uppgifter som CSN behöver för sin handläggning med stöd av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen, där det anges att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning. Samma bedömning görs för sekretessbelagda uppgifter från andra myndigheter, för det fall sådana uppgifter kan komma att behövas i CSN:s handläggning. Regeringen avser att i förordning införa nödvändiga bestämmelser om uppgiftsskyldighet.

Med beaktande av ovanstående bedömer regeringen att det finns ett behov av sekretesskydd för uppgifter som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i CSN:s handläggning av ärenden om körkortslån.

Intresseavvägning

Om det finns ett behov av sekretess som inte täcks av befintliga sekretessbestämmelser ska en avvägning mellan sekretessintresset och

insynsintresset göras. Behovet av sekretess för en uppgift är oftast detsamma oavsett i vilket sammanhang uppgiften förekommer. Allmänintresset av insyn kan dock variera beroende på vilken verksamhet som det är fråga om.

Regeringen gör bedömningen att det i huvuddelen av ärendena om körkortslån till största del kommer att vara fråga om uppgifter av mindre integritetskänslig art, men känsliga uppgifter kan alltså förekomma. När det gäller ansökan om nedsättning av återbetalningsbelopp och avskrivning av lån kan det till exempel förekomma känsliga uppgifter i form av förväntade inkomster och uppgifter om hälsa. Mot den enskildes intresse av sekretess måste ställas att lånen finansieras av offentliga medel, vilket medför att det finns ett starkt allmänintresse av insyn i ärenden om körkortslån. I följande avsnitt redovisas regeringens bedömningar när det gäller styrkan på det sekretesskydd som bör finnas i ärenden om körkortslån.

Finns det sekretessregler i offentlighets- och sekretesslagen som motsvarar behovet av sekretess för uppgifter i ärenden om körkortslån hos CSN?

Bestämmelsen i 28 kap. 10 § offentlighets- och sekretesslagen om sekretess i ärende om utlåning av allmänna medel för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden kan utifrån dess ordalydelse anses tillämplig på uppgifter i ärenden om körkortslån. Bestämmelsen har ett rakt skaderekvisit. Skade- och menprövningen görs i förhållande till den enskilde. Sekretessen gäller dock inte uppgifter i ansökan. Det är sannolikt att det i ansökningar om nedsättning av återbetalningsbelopp och avskrivning av lån kommer att förekomma känsliga uppgifter om bland annat låntagares hälsa. Regeringen gör därför bedömningen att bestämmelsen i 28 kap. 10 § offentlighets- och sekretesslagen inte ger ett tillräckligt sekretesskydd för den här typen av uppgifter i ärenden om körkortslån.

I ärenden om studiestöd och i ärenden hos CSN om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar gäller enligt 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. I andra ärenden än sådana om studiestöd under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet. För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Bestämmelsen i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen är, i likhet med 28 kap. 10 §, utformad på så sätt att det råder en presumtion för offentlighet. I förarbetena till bestämmelsen i den del den avser studiestöd, i dess motsvarighet i dåvarande sekretesslagen (1980:100), anges att i ärenden om studiestöd kan det förekomma uppgifter om en enskilds både personliga och ekonomiska förhållanden av känslig natur, till exempel om sjukdom eller annan liknande orsak till studieavbrott eller till nedsättning av förmåga att återbetala studiemedel. Det har inte bedömts komma i fråga att skilja mellan ärenden som rör återbetalningspliktiga studiemedel och övriga studiestödsärenden. Sekretess ska dock gälla endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Ett sådant rekvisit leder till att det stora flertalet uppgifter, som föreligger i

Prop. 2017/18:161 studiestödsärenden och som avser ekonomiska förhållanden, får lämnas ut (prop. 1979/80:2 Del A s. 267). Som framgått ovan gäller sekretess inte för beslut i ärenden som inte avser studiestöd under sjukdom.

I förarbetena till bestämmelsen i den del den avser lån till hemutrustning, i dess motsvarighet i dåvarande sekretesslagen, anges att ansökningar som rör hemutrustningslån, till exempel ansökningar om eftergift av lån, ofta kan innehålla mycket känsliga uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Exempelvis kan uppgifter om sjukdom medföra att en ansökan om eftergift av ett lån beviljas. Sådana känsliga uppgifter som lämnas i ansökningar borde därför kunna omfattas av sekretess i samma utsträckning som gäller när uppgifterna förekommer i ärendet i övrigt. Det intresse allmänheten har av insyn i det allmänns utlåningsverksamhet på detta område ansågs i övrigt vara tillgodosett genom att beslut i sådana ärenden är offentliga (prop. 1995/96:127 s. 32 f.).

Ärenden om körkortslån hos CSN kommer att innehålla uppgifter från enskilda som ur personlig integritetssynpunkt motsvarar de som förekommer i ärenden om studiestöd och i ärenden om lån till hemutrustning. Bestämmelsen i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen är inte tillämplig på uppgifter i ärenden om körkortslån, men regeringen gör bedömningen att ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen bör utgöra ett tillräckligt skydd även för uppgifter som lämnas av enskilda i ärenden om körkortslån och också beakta intresset av insyn i dessa ärenden.

Är ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen tillräckligt även för uppgifter från Arbetsförmedlingen i ärenden om körkortslån hos CSN?

Om det kommer att uppställas krav på viss tid i arbetslöshet och att låntagaren är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen för att körkortslån ska beviljas behöver CSN uppgifter om dessa förhållanden. Sådana uppgifter ska då enligt den tänkta regleringen av körkortslån samlas in från Arbetsförmedlingen. CSN kan även komma att behöva uppgifter om andra förhållanden från Arbetsförmedlingen, om ytterligare krav kommer att ställas för att en person ska beviljas lån. Även dessa uppgifter ska då enligt den tänkta regleringen samlas in från Arbetsförmedlingen.

Av 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen framgår att det i ärenden om bland annat arbetsförmedling gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärenden. Av bestämmelsens utformning följer en presumtion för sekretess. Uppgift om att en person är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen, som kan komma att behövas i CSN:s handläggning, är ett exempel på en uppgift som har ansetts kunna omfattas av sekretess (RÅ 1994 not 295).

I förarbetena till lagen (2017:527) om studiestartsstöd har regeringen bedömt sekretessfrågor som avser uppgifter som lämnas från Arbetsförmedlingen till CSN och som avser uppgifter av samma slag som de som kan komma att förekomma i ärenden om körkortslån. Uppgifterna från

Arbetsförmedlingen till CSN i ärenden om studiestartsstöd bedömdes av regeringen omfattas av 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen. Regeringen gjorde bedömningen att det sekretesskydd som uppgifterna från Arbetsförmedlingen inom ramen för studiestartsstödet skulle få hos CSN enligt 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen var ett rimligt resultat vid en avvägning mellan intresset av sekretess och insyn i ärenden om studiestartsstöd (prop. 2016/17:158 s. 92).

Samma bedömning bör enligt regeringen göras när det gäller uppgifter om viss tid i arbetslöshet, att låntagaren är anmäld som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen och övriga uppgifter som i ärenden om körkortslån är av samma karaktär som uppgifter i ärenden om studiestartsstöd. Uppgifterna bedöms inte ha ett högre skyddsvärde i ärenden om körkortslån än i ärenden om studiestartsstöd. Ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen bedöms av regeringen vara tillräckligt för att skydda den enskildes integritet och även beakta intresset av insyn i ärenden om körkortslån.

Arbetsförmedlingen anför att promemorian saknar en hänvisning till 28 kap. 12 a § offentlighets- och sekretesslagen och ett resonemang kring bestämmelsens tillämplighet i ärenden om körkortslån. Paragrafen innehåller i dess lydelse från och med den 1 januari 2018 bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden när uppgiften förekommer i ärende om etableringsinsatser och i ärende om ersättning som kan lämnas för deltagande i etableringsinsatser. Sekretess för sådana uppgifter gäller om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. För det fall det i ärenden om körkortslån skulle komma att finnas ett behov av uppgifter från Arbetsförmedlingen som omfattas av sekretess enligt 28 kap. 12 a § offentlighets- och sekretesslagen gör regeringen följande bedömning när det gäller behovet av sekretesskydd hos CSN. De uppgifter som skulle kunna komma i fråga bedöms vara uppgifter av ett sådant slag att ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen bedöms vara tillräckligt för att skydda den enskildes integritet. Ett sådant skydd bedöms också beakta intresset av insyn i ärenden om körkortslån. I sammanhanget kan också noteras att körkortslånet är en förmån som en enskild kan söka. Det är alltså frivilligt för en enskild att ansöka om lånet.

Arbetsförmedlingen anför även att konsekvensen av promemorians förslag blir att uppgifter som har ett starkt sekretesskydd hos Arbetsförmedlingen i stor utsträckning kan komma att bli offentliga hos CSN och att det därför finns anledning att överväga om även uppgifterna hos CSN ska omfattas av ett starkt sekretesskydd eller att se över den sekretessreglering som gäller för Arbetsförmedlingen. Som *Arbetsförmedlingen* påpekar får en sekretessreglering med motsvarande sekretesskydd som 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen till följd att samma uppgifter omfattas av olika starkt sekretesskydd hos Arbetsförmedlingen och CSN. Att en uppgift har ett starkt sekretesskydd i en verksamhet hindrar inte att den kan omfattas av ett mindre starkt sekretesskydd i annan verksamhet eftersom sekretessen för uppgifter är en avvägning mellan behovet av integritetsskydd för den enskilde och allmänintresset av insyn i det ärende där uppgiften förekommer. Regeringen har gjort bedömningen att ett sekretesskydd som motsvarar den

Prop. 2017/18:161 nuvarande regleringen i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen är tillräckligt för uppgifter från Arbetsförmedlingen i ärenden om körkortslån. Regeringen anser mot bakgrund av detta att det inte finns något behov av att i detta sammanhang överväga ändringar i den sekretessreglering som gäller för Arbetsförmedlingen.

Är ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen tillräckligt även för uppgifter om körkortstillstånd i ärenden om körkortslån hos CSN?

Ett krav för att beviljas utbetalning av körkortslån enligt den tänkta regleringen är att låntagaren har ett körkortstillstånd. Beslutet om körkortstillstånd fattas av Transportstyrelsen och grundas bland annat på en bedömning av den sökandes lämplighet att ha körkort. För ärenden om prövning av lämpligheten gäller enligt 29 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen sekretess för uppgift om den enskildes hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider betydande men om uppgiften röjs. Ett beslut om körkortstillstånd omfattas dock enligt bestämmelsen inte av sekretess. För sin ärendehantering av körkortslån behöver CSN ett intygande från den aktuella trafikskolan om att låntagaren har ett körkortstillstånd. Regeringen bedömer att uppgiften om körkortstillstånd inte är mer skyddsvärd hos CSN än hos Transportstyrelsen, där uppgiften är offentlig. Uppgiften kommer därför inte att omfattas av sekretess i ärenden om körkortslån hos CSN enligt en sekretessbestämmelse med motsvarande skydd som 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen.

Är ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen tillräckligt även för uppgifter från Skatteverket i ärenden om körkortslån hos CSN?

CSN kommer enligt den tänkta regleringen av körkortslån att från Skatteverket få uppgifter om överskott och underskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital för låntagarna. Uppgifterna kommer att ha betydelse för bedömningen av nedsättning av återbetalningsbelopp. Enligt 27 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen råder absolut sekretess i verksamhet som avser bestämmande av skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt eller som avser fastighetstaxering för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Sekretess gäller vidare i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen. Enligt 27 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretessen enligt 27 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen, med vissa undantag, inte beslut varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs.

I 4 kap. studiestödslagen finns bestämmelser om nedsättning av årsbelopp när det gäller återbetalning av studielån. Enligt 4 kap. 14 § studiestödslagen får årsbeloppet sättas ned till en viss procent av låntagarens inkomst. Som inkomst räknas enligt bestämmelsen det belopp som utgör

summan av låntagarens överskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital under betalningsåret. I förordningen (1990:1361) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar finns bestämmelser om lån till hemutrustning och återbetalning av sådana lån. Enligt 18 § får CSN bevilja anstånd med betalningen av amortering och ränta eller nedsättning av beloppen om låntagaren har betalningssvårigheter. Av 19 § följer att bedömningen av om låntagaren har betalningssvårigheter ska göras med utgångspunkt i den beräknade sammanräknade årsinkomsten av tjänst, näringsverksamhet och kapital för låntagaren och låntagarens make eller sambo.

Av 6 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet framgår att det på begäran av CSN ska lämnas ut uppgifter ur beskattningsdatabasen i den utsträckning det behövs för kontroll av ansökningar om uppskov med betalning av studiemedelsavgifter i fråga om studiestöd och om avskrivning av studieskuld, för kontroll av ansökningar om studiestöd, om nedsättning av årsbelopp och om avskrivning av studielån samt fastställande av årsbelopp eller för kontroll av ansökningar om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar samt ärenden om återbetalning av sådana lån. De uppgifter som ska lämnas ut till CSN med stöd av bestämmelsen är uppgifter om överskott och underskott i inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet och kapital samt uppgifter om registrering i sjömansregistret. Redan i dag får alltså sådana uppgifter lämnas till CSN.

De uppgifter som CSN enligt den tänkta regleringen av körkortslån behöver från Skatteverket bedöms inte skilja sig från de uppgifter som CSN får från Skatteverket i ärenden om studiestöd och lån till hemutrustning. Som tidigare nämnts omfattas uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ärenden om studiestöd och lån till hemutrustning av sekretess enligt 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Regeringen gör bedömningen att det inte finns något behov av ett starkare sekretesskydd för uppgifter från Skatteverket i ärenden om körkortslån än i ärenden om studiestöd och lån till hemutrustning. Ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen bedöms därmed vara tillräckligt för att skydda den enskildes integritet och även beakta intresset av insyn i ärenden om körkortslån.

Är ett sekretesskydd motsvarande det som finns i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen tillräckligt även för uppgifter från Trafikverket och trafikskolor i ärenden om körkortslån hos CSN?

När det gäller uppgifter från Trafikverket om avlagda kunskapsprov och körprov, godkända kunskapsprov och körprov och betalningar för sådana prov samt uppgifter från trafikskolor om låntagares inskrivning vid viss trafikskola och betalningar för körkortsutbildning görs bedömningen att det är uppgifter av sådant slag som inte motiverar ett starkare sekretesskydd för låntagarna än ett skydd som motsvaras av det som 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen ger. Ett sådant skydd bedöms också väl avvägt i förhållande till intresset av insyn i ärenden om körkortslån hos CSN.

Mot bakgrund av ovanstående bedömningar anser regeringen att det i ärenden om körkortslån hos CSN finns behov av en sekretessbestämmelse som skyddar uppgifter som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden. En sekretessbestämmelse med samma skydd för låntagarna som 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen utgör enligt regeringens bedömning en lämplig avvägning mellan intresset av skydd för den personliga integriteten och intresset av insyn i dessa ärenden. Detta kan uppnås genom att tillämpningsområdet för 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen utvidgas till att även omfatta ärenden om körkortslån. En sådan utvidgning medför att den nu gällande systematiken i offentlighets- och sekretesslagen behålls i den meningen att de sekretessbestämmelser som särskilt avser CSN finns samlade i en paragraf. Bestämmelsen i 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen bör därför utvidgas till att även omfatta ärenden om körkortslån. Sekretessens räckvidd är för dessa ärenden begränsad till att enbart gälla hos CSN.

Regeringen har gjort bedömningen att det inte finns något behov av andra ändringar i offentlighets- och sekretesslagen med anledning av det kommande körkortslånet när det gäller satsningens första steg, dvs. där målgruppen för lånet är vissa arbetslösa. Om det skulle uppkomma behov av ändringar på grund av det andra steget, där målgruppen är tänkt att utvidgas till vissa unga som avslutat en gymnasieutbildning, får regeringen återkomma med förslag på sådana ändringar.

5 Trafikskolors roll i lånesystemet

5.1 Uppgiftsskyldighet för trafikskolor

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslogs inte någon begränsning till ärenden om körkortslån.

Remissinstanserna: *BIL Sweden, Landsorganisationen i Sverige, Malmö stad, Mora kommun, Motorbranschens Riksförbund, Svenskt Näringsliv, Tillväxtverket, Trafikverket och Åklagarmyndigheten* tillstyrker eller ställer sig positiva till förslaget.

Sveriges Trafikskolors Riksförbund har inget att anföra mot förslaget givet att nödvändiga kontrollfunktioner byggs in i systemet och att rapporteringen på ett rimligt sätt belastar trafikskolans administration. Det är enligt Sveriges Trafikskolors Riksförbund också nödvändigt med en översyn av hela förarutbildningssystemet.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) och Datainspektionen har synpunkter på bestämmelsens utformning. Datainspektionen avstyrker den i promemorian föreslagna utformningen av bestämmelsen på grund av att

normgivningsbemyndigandet är betydligt vidare än syftet med uppgiftsskyldigheten eftersom det inte begränsas till att handla om ärenden om körkortslån.

Övriga remissinstanser har inte särskilt kommenterat förslaget eller framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag

Det bör införas en skyldighet för trafikskolor att lämna uppgifter till CSN om låntagares körkortstillstånd och betalningar för körkortsutbildning

Körkortslån är på samma sätt som studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395) avsett att kunna lämnas utan att någon särskild kreditprövning av den sökande görs. Det är därför av stor vikt att det finns metoder för att säkerställa att de medel som lånas ut för att finansiera körkortsutbildning används på avsett sätt. Det är indirekt också ett sätt för staten att öka sannolikheten för att lånet kommer att återbetalas. Den som har ett körkort ökar sina chanser att få ett arbete och därmed en inkomst som kan användas för att betala tillbaka lånet. Ett effektivt kontrollsystem minskar därmed kreditrisken för staten.

I en kontroll av hur utlånade medel används är uppgifter om låntagarnas deltagande i och betalning av körkortsutbildning på trafikskolor en nödvändighet. Det är rimligt att anta att risken för fel och fusk ökar när ett kontrollsystem bygger på uppgifter från låntagarna själva jämfört med om kontrollen bygger på uppgifter från tredje man, exempelvis en utbildningsanordnare. För att kontrollen ska vara säker och i möjligaste mån förhindra att beslut om utbetalning av lån baseras på felaktiga eller falska uppgifter bör uppgifterna lämnas från trafikskolorna till CSN.

I 3 kap. körkortslagen (1998:488) finns bestämmelser om bland annat förutsättningar för utfärdande av körkort. Enligt 3 kap. 1 § körkortslagen får körkort utfärdas för den som har körkortstillstånd, är permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studerar här, har uppnått en viss ålder och avlagt godkänt förarprov. Ett körkortstillstånd är alltså normalt sett en förutsättning för att ett körkort ska kunna utfärdas. I 3 kap. 7 a § körkortslagen anges vissa undantag från kravet på innehav av körkortstillstånd. I 4 kap. körkortslagen finns bestämmelser om övningskörning och krav för övningskörning. Av 4 kap. 1 § körkortslagen följer bland annat att det, med vissa undantag, krävs körkortstillstånd för att en person ska få övningsköra. Undantagen från krav på körkortstillstånd för utfärdande av körkort och övningskörning i vissa fall gäller bland annat för personer som redan har körkort med behörighet B, vilka inte är tänkta att omfattas av möjligheten till körkortslån. Körkortslånet är tänkt att kunna lämnas för utbildning för B-körkort, dvs. till personer som inte alls har körkort med behörighet B.

Mot bakgrund av att det som huvudregel krävs ett körkortstillstånd för att en person ska få övningsköra och för att ett körkort ska kunna utfärdas bör en reglering om lån till körkort innehålla bestämmelser om att körkortstillstånd är ett krav för att lånemedel ska betalas ut. Eftersom ett körkortstillstånd krävs för övningskörning inhämtar trafikskolorna denna uppgift från eleverna när de skriver in sig på trafikskolan. Uppgiften finns alltså normalt sett hos trafikskolorna. För att få ett enkelt och effektivt

Prop. 2017/18:161 kontrollsystem för såväl låntagarna som CSN bör trafikskolan till CSN lämna uppgift om att låntagaren har ett körkortstillstånd.

Det finns i dag ingen reglering om att trafikskolor är skyldiga att lämna uppgifter om elever till CSN. För att säkerställa att de utlånade medlen används på avsett sätt och för att minska kreditrisken för staten bör det införas en skyldighet för trafikskolor att lämna uppgifter om elever. En sådan uppgiftsskyldighet bör omfatta både att uppgifter ska lämnas och att de ska vara korrekta. Den skyldighet som trafikskolorna ges i form av en uppgiftsskyldighet bedöms vara proportionell i förhållande till den nytta som uppgiftsskyldigheten bidrar till.

Sveriges Trafikskolors Riksförbund anser att det, mot bakgrund av det nuvarande förarutbildningssystemets brister, är angeläget att det i systemet finns kontrollfunktioner av såväl förarprov som utbildning. I syfte att förstärka elevens ställning, förståelse och insikt i sin CSN-lånefinansierade utbildningsprocess bör det enligt *Sveriges Trafikskolors Riksförbund* tidigt krävas någon form av obligatorisk kontrollfunktion för trafikskolor och att dessa då blir skyldiga att göra en individuell utbildningsplan med en första uppskattning av utbildningens beräknade omfattning. Att trafikskolorna gör en sådan individuell utbildningsplan med en första uppskattning av utbildningens beräknade omfattning som *Sveriges Trafikskolors Riksförbund* föreslår kan enligt regeringens mening naturligtvis vara till fördel för låntagarna. Någon reglering i det avseendet bör dock enligt regeringen inte införas nu.

Mot bakgrund av de brister som *Sveriges Trafikskolors Riksförbund* anser finns i förarutbildningssystemet anser förbundet även att införandet av ett körkortslån ytterligare stärker nödvändigheten av en översyn av hela förarutbildningssystemet i syfte att utforma ett mer effektivt system med fokus på kunskaper. När det gäller frågan om en översyn av förarutbildningssystemet kan regeringen konstatera att en sådan översyn inte omfattas av detta lagstiftningsärende.

En uppgiftsskyldighet för trafikskolor kräver stöd i lag

Införandet av en skyldighet för trafikskolor att lämna uppgifter till en myndighet måste enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 regeringsformen (RF) jämförd med 8 kap. 3 § första stycket RF ha stöd i lag då det är fråga om skyldigheter för enskilda. De uppgifter som CSN behöver för sin kontroll är huvudsakligen uppgifter om låntagarnas namn, personnummer, adress och körkortstillstånd samt uppgifter om vilka belopp som låntagarna betalat för körkursutbildningen. Det bedöms inte vara fråga om ett sådant uppgiftslämnande som omfattas av 2 kap. 6 § andra stycket RF, dvs. ett sådant uppgiftslämnande som utgör ett betydande intrång i den personliga integriteten och som innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden och därmed endast får ske genom lag (2 kap. 20 § RF). Det är därför möjligt att bemyndiga regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på området (8 kap. 3 § första stycket och 10 § RF).

Skyldigheter för trafikskolor regleras i huvudsak i lagen (1998:493) om trafikskolor och i förordningen (1998:978) om trafikskolor. För att hålla samman bestämmelserna om vilka skyldigheter som finns för trafikskolor är det lämpligt och ändamålsenligt att även reglera ett bemyndigande om trafikskolors skyldighet att lämna uppgifter i lagen om trafikskolor.

Av 9 § lagen om trafikskolor framgår att den som driver trafikskola utan tillstånd eller utan att följa i lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter. Den nya uppgiftsskyldigheten för trafikskolor kommer därmed att omfattas av straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor. Om en trafikskola inte fullgör sin rapporteringsskyldighet får det till effekt att den enskilde låntagaren inte kommer att få nästa utbetalning. Detta kan innebära att den skuldsättning som låntagaren redan ådragit sig riskerar att inte komma till nytta eftersom låntagaren då inte kan eller åtminstone får svårt att fortsätta sin körkortsutbildning. En felaktig rapportering kan få till följd att offentliga medel betalas ut på ett oriktigt sätt. Enligt regeringens mening är en lämplig påföljd för överträdelse av uppgiftsskyldigheten i form av utebliven eller felaktig rapportering att dessa omfattas av straffbestämmelsen i 9 § lagen om trafikskolor. Det ger även en enhetlig påföljdsreglering i lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få möjlighet att meddela föreskrifter om uppgiftsskyldigheten för trafikskolor

När det gäller den närmare regleringen av uppgiftsskyldigheten, bland annat vilka uppgifter som ska lämnas, aktualiserar den ett behov av bestämmelser av sådan detaljerad art att den enligt regeringens bedömning lämpligen bör utformas på förordningsnivå. En alltför snäv utformning av lagtexten skulle också kunna försvåra en senare förändring av kontrollsystemet om ett sådant behov skulle uppkomma. Bestämmelsen om uppgiftsskyldighet i lagen om trafikskolor bör därför utformas som ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att lämna uppgifter om elever.

CSN anser att promemorians delegationsbestämmelse är för allmänt hållen och ifrågasätter behovet av en bestämmelse som öppnar för uppgiftsskyldighet till andra än CSN. CSN anser därför att den föreslagna uppgiftsskyldigheten för trafikskolor ska begränsas till CSN. Även *Datainspektionen* har synpunkter på promemorians delegationsbestämmelse. *Datainspektionen* avstyrker den i promemorian föreslagna utformningen av bestämmelsen på grund av att normgivningsbemyndigandet är betydligt vidare än syftet med uppgiftsskyldigheten eftersom det inte begränsas till att handla om ärenden om körkortslån. *Datainspektionen* föreslår att bemyndigandet ändras till att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

När det gäller frågan om delegationsbestämmelsens utformning anser regeringen, i likhet med CSN och *Datainspektionen*, att bestämmelsen bör utformas på ett sådant sätt att den begränsas till uppgifter som behövs för

Prop. 2017/18:161 CSN:s handläggning av ärenden om körkortslån. Regeringen anser att det är tillräckligt att i bestämmelsen ange att bemyndigandet omfattar uppgifter i ärenden om körkortslån, vilket även är vad *Datainspektionen* föreslår. Det bedöms inte finnas något behov av att i bestämmelsen, som CSN nämner, också lägga till att uppgiftsskyldigheten gäller i förhållande till CSN. Med den föreslagna utformningen blir normgivningsbemyndigandets tillämpningsområde tydligt avgränsat.

Befintliga normgivningsbemyndiganden i lagen om trafikskolor finns samlade i 10 §. En bestämmelse om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever bör därför införas i samma paragraf. Regeringen avser att i förordning meddela nödvändiga föreskrifter om uppgiftsskyldigheten. Utgångspunkten är att föreskrifterna i fråga ska utformas på ett sådant sätt att de inte skapar onödig administration för trafikskolorna, något som också *Sveriges Trafikskolors Riksförbund* påpekat vikten av.

Uppgiftsskyldigheten bedöms vara förenlig med EU:s dataskyddsförordning

Europarlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad dataskyddsförordningen, ska tillämpas från och med den 25 maj 2018. En av de grundläggande förutsättningarna för att behandling av personuppgifter ska vara i enlighet med dataskyddsförordningen är att behandlingen är laglig. Vad som utgör en laglig grund för behandling anges i artikel 6 i dataskyddsförordningen. Personuppgifter får endast behandlas om minst ett av de villkor som anges i artikel 6.1 a–f i dataskyddsförordningen är uppfyllt. För att personuppgiftsbehandling ska vara i enlighet med dataskyddsförordningen krävs också att villkoren i förordningens artikel 5 är uppfyllda. Artikel 5 behandlar principer för behandling av personuppgifter, bland annat att uppgifterna ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade samt att uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Vissa kategorier av personuppgifter är till sin natur särskilt integritetskänsliga och därmed särskilt skyddsvärda. Villkoren för behandling av sådana särskilda kategorier av personuppgifter anges i artikel 9 i dataskyddsförordningen.

När det gäller de personuppgifter som enligt den tänkta regleringen ska lämnas från trafikskolor till CSN gör regeringen bedömningen att de lagliga grunderna för personuppgiftsbehandlingen är de som framgår av artikel 6.1 c och artikel 6.1 e, nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse respektive nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. En skyldighet för trafikskolorna att lämna uppgifter till CSN kommer att författningsregleras och blir då en rättslig förpliktelse för trafikskolorna. Det allmänna intresset är att motverka att offentliga medel betalas ut på ett felaktigt sätt. Körkortslånet är en förmån för låntagarna och kontrollfunktionen är en del av lånesystemet. Målet med en kontroll av hur lånemedlen används, att medlen ska gå till det de är avsedda för, överväger

enligt regeringens mening det eventuella integritetsinfrång som trafikskolornas behandling av personuppgifter till följd av uppgiftsskyldigheten möjligen skulle kunna innebära för den enskilde när uppgifterna lämnas till CSN. Uppgiftsskyldigheten bedöms därmed vara proportionell i förhållande till målet med denna.

Den föreslagna regleringen av uppgiftsskyldigheten genom ett bemyndigande i lag och tillhörande föreskrifter bedöms skapa förutsättningar för trafikskolorna att uppfylla de villkor som anges i artikel 5 i dataskyddsförordningen. De personuppgifter som CSN behöver från trafikskolorna bedöms inte vara sådana personuppgifter som enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen är att se som särskilt integritetskänsliga.

5.2 En särskild bestämmelse om subsidiaritet

Regeringens förslag: I de fall en gärning är straffbelagd både i lagen om trafikskolor och i brottsbalken eller bidragsbrottslagen ska straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor inte tillämpas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Landsorganisationen i Sverige, Malmö stad, Tillväxtverket, Trafikverket* och *Åklagarmyndigheten* tillstyrker eller är positiva till förslaget.

Åklagarmyndigheten erinrar om att de föreslagna ändringarna innebär en utvidgning av bidragsbrottslagens (2007:612) tillämpningsområde och att detta bör tydliggöras. Åklagarmyndigheten framför också att vad gäller utnyttjandet av körkortslån skulle kunna övervägas om alla beteenden ska vara straffbara enligt bidragsbrottslagen, eller om det kan övervägas administrativa sanktionsavgifter, i vart fall för lindrigare förfaranden.

Övriga remissinstanser har inte särskilt kommenterat förslaget eller framfört några invändningar mot det.

Skälen för regeringens förslag: Bidragsbrottslagen är enligt 1 § tillämplig på ekonomiska förmåner för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av bland andra Centrala studiestödsnämnden. Av 2 § bidragsbrottslagen framgår att den som lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning, och på så sätt orsakar fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp, döms för bidragsbrott till fängelse eller böter. Paragrafen tar i första hand sikte på situationer då förmånstagaren själv lämnar oriktiga uppgifter eller åsidosätter en anmälningsskyldighet, men omfattar även sådana fall där en person medvetet lämnar en oriktig uppgift som leder till fara för en felaktig utbetalning till någon annan (prop. 2006/07:80 s. 96). Av 4 § bidragsbrottslagen framgår att den som av grov oaktsamhet begår en sådan gärning som avses i 2 § döms för vårdslöst bidragsbrott till böter eller fängelse. Ett förfarande där en trafikskola, genom att lämna oriktiga uppgifter, medverkar till att en låntagare felaktigt får medel för körkursutbildning utbetalda skulle därmed, som *Åklagarmyndigheten* berör, falla in under bidragsbrottslagens tillämpningsområde och kunna vara straffbart enligt dess bestämmelser. Regeringen delar *Åklagarmyndighetens* bedömning att det är svårt att överblicka hur många

Prop. 2017/18:161 brottsmisstankar som kan tänkas uppstå på grund av den nya uppgiftsskyldigheten.

Ett förfarande där en trafikskola medverkar till att en låntagare felaktigt får belopp utbetalda skulle även kunna vara straffbart enligt brottsbalken, till exempel enligt bestämmelsen om osant intygande i 15 kap. 11 § om trafikskolan uppsåtligen (jfr 1 kap. 2 § brottsbalken) lämnar felaktiga uppgifter om elever och det medför fara i bevishänseende.

Som konstaterats i avsnitt 5.1 kommer den nya uppgiftsskyldigheten för trafikskolor att omfattas av straffbestämmelsen i 9 § lagen (1998:493) om trafikskolor. Regeringen har där gjort bedömningen att uppgiftsskyldigheten bör omfatta både att uppgifter ska lämnas och att de ska vara korrekta.

Åklagarmyndigheten har berört frågan om samtliga beteenden som gäller utnyttjande av körkortslån ska vara straffbara enligt bidragsbrottslagen eller om administrativa sanktionsavgifter kan övervägas för i vart fall lindrigare förfaranden. Regeringen har i avsnitt 5.1 gjort bedömningen att en lämplig påföljd för utebliven eller felaktig rapportering av uppgifter till CSN är att överträdelsen omfattas av straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor. Regeringen anser inte att det inom ramen för detta lagstiftningsärende finns skäl att i lagen om trafikskolor införa bestämmelser om administrativa sanktionsavgifter för lindrigare överträdelser av uppgiftsskyldigheten. Inte heller en eventuell ändring av bidragsbrottslagen omfattas av detta lagstiftningsärende.

En följd av att en överträdelse av uppgiftsskyldigheten enligt föreskrifter som meddelas med stöd av det föreslagna bemyndigandet i 10 § andra stycket 2 lagen om trafikskolor även skulle kunna vara straffbelagd i brottsbalken eller bidragsbrottslagen är att det kan uppstå lagkonkurrens dels mellan 9 § lagen om trafikskolor och bestämmelser i brottsbalken, dels mellan 9 § lagen om trafikskolor och bestämmelser i bidragsbrottslagen. För att lösa denna lagkonkurrens på ett tydligt sätt bör straffbestämmelsen i 9 § lagen om trafikskolor ändras. Det bör införas en bestämmelse om att i de fall som en gärning är straffbelagd i 9 § lagen om trafikskolor också är straffbelagd i brottsbalken eller bidragsbrottslagen så ska straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor inte tillämpas. Genom en sådan subsidiaritetsregel garanteras likabehandling, förutsebarhet och effektivitet i de fall där det från en trafikskola lämnas felaktiga uppgifter om en elev som finansierar sin körkortsutbildning med körkortslån.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen och i lagen om trafikskolor ska träda i kraft den 1 september 2018.

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer med Prop. 2017/18:161 regeringens.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen* har inget att invända mot när ändringarna föreslås träda i kraft. *Malmö stad* tillstyrker förslaget och bedömningen. Övriga remissinstanser har inte särskilt kommenterat förslaget och bedömningen eller framfört några invändningar mot dessa.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Regeringen bedömer att lagändringarna bör kunna träda i kraft den 1 september 2018.

Regeringen bedömer att det inte finns något behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvensutredning

Det övergripande syftet med de föreslagna ändringarna är att senare kunna möjliggöra för vissa grupper att ta statliga lån för att finansiera utbildning till B-körkort. Vissa remissinstanser har i sina remissvar lämnat synpunkter på konsekvenser av den reglering som är tänkt att göras på förordningsnivå. Dessa synpunkter behandlas inte i denna proposition utan kommer att beaktas inom ramen för det fortsatta förordningsarbetet.

7.1 Ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Ändringen i offentlighets- och sekretesslagen innebär att ärenden om körkortslån hos Centrala studiestödsnämnden (CSN) omfattas av bestämmelserna i lagens 28 kap. 9 §.

7.1.1 Sekretess för integritetskänsliga uppgifter

I ärenden om körkortslån kommer det att förekomma uppgifter som rör enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Somliga av dessa uppgifter är att definiera som särskilt integritetskänsliga, till exempel uppgifter om inkomstförhållanden och hälsa. I ärenden om körkortslån är det sannolikt att de mest integritetskänsliga uppgifterna kommer att förekomma i ansökningar om nedsättning av återbetalningsbelopp och i ansökningar om avskrivning av körkortslån samt i handläggningen av dessa ansökningar. Det är därför av vikt att sekretessen för dessa uppgifter omfattar såväl ansökan som själva ärendehandläggningen. Genom förslaget tillgodoses detta intresse och allmänhetens intresse av insyn på ett väl avvägt sätt.

7.1.2 Alternativa lösningar

Eftersom alla inskränkningar av rätten att ta del av allmänna handlingar enligt 2 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen ska ske genom

Prop. 2017/18:161 särskild lag finns inga alternativ till att reglera skyddet för integritets- känsliga uppgifter i offentlighets- och sekretesslagen. Med hänsyn till det behov av sekretesskydd som föreligger för de aktuella uppgifterna har det inte bedömts som ett alternativ att inte införa sekretessbestämmelser.

7.1.3 Effekter om någon reglering inte kommer till stånd

Om någon särskild reglering av sekretessen i ärenden om körkortslån inte kommer till stånd innebär det att bestämmelserna i 28 kap. 10 § offentlighets- och sekretesslagen ska tillämpas på ärenden om körkortslån. Denna sekretessbestämmelse har ett rakt skaderekvisit, dvs. det finns en presumtion för offentlighet, och bestämmelsen anger uttryckligen att sekretessen inte omfattar uppgifter i ansökan eller beslut. Att sekretessen inte omfattar uppgifter i ansökan skulle medföra att exempelvis uppgifter om hälsa i en ansökan om nedsättning av återbetalningsbelopp eller avskrivning av lånet inte skulle omfattas av ett sekretesskydd, trots att dessa uppgifter ofta är mycket integritetskänsliga. Om uppgifterna i ansökan inte skulle omfattas av sekretess, skulle det inte vara ett ändamålsenligt skydd för uppgifter i ärenden om körkortslån.

7.1.4 Vilka berörs av regleringen och vilka ekonomiska konsekvenser får den för de som berörs?

CSN kommer att beröras av regleringen i egenskap av den myndighet som ska pröva begäran om utlämnande av handlingar och uppgifter i ärenden om körkortslån. Allmänhet och massmedia kommer att beröras av regleringen vid begäran om att få ut handlingar och uppgifter i ärenden om körkortslån. Domstolarna kommer att beröras av regleringen vid överprövning av CSN:s beslut om utlämnande av handlingar och uppgifter i ärenden om körkortslån.

De ekonomiska konsekvenserna för CSN och domstolarna av den föreslagna regleringen för de berörda bedöms vara försumbara och eventuella merkostnader bedöms kunna finansieras inom befintliga anslagsramar.

7.1.5 Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Ändringen i offentlighets- och sekretesslagen bedöms kunna träda i kraft den 1 september 2018. Något behov av särskilda informationsinsatser bedöms inte finnas.

7.2 Ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor

Ändringar föreslås dels i form av ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever, dels i form av en subsidiaritetsregel som anger att i de fall en

gärning är straffbelagd enligt såväl lagen om trafikskolor som brottsbalken eller bidragsbrottslagen (2007:612) så ska straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor inte tillämpas. Prop. 2017/18:161

7.2.1 God hushållning och kontroll av offentliga medel

Syftet med förslaget att föreskrifter får meddelas är att uppnå en god hushållning med offentliga medel. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör ges möjlighet att meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever till CSN. Regleringen kommer att bidra till att kontrollen av att utlånade medel används på rätt sätt kan säkerställas och att risken för felaktiga utbetalningar därmed minskar. För att minska risken för felaktiga utbetalningar kommer utbetalning av körkortslånet föreslås ske i omgångar och en förutsättning för nästa utbetalning ska vara att medlen använts på avsett sätt. Det innebär att trafikskolor bör vara skyldiga att elektroniskt lämna uppgifter till CSN om betalningar som gjorts av elever som har körkortslån.

Uppgiftsskyldigheten för trafikskolorna gentemot CSN kommer att medföra att uppsåtliga brister hos trafikskolorna att lämna uppgifter kommer att omfattas av straffbestämmelsen i 9 § lagen om trafikskolor. Det innebär att den som driver trafikskola kan dömas till böter. Om en felaktig rapportering riskerar att leda till eller leder till att felaktiga utbetalningar görs kan dessutom ansvar för gärningen i enlighet med bidragsbrottslagen aktualiseras. Skulle det elektroniska intygandet i annat fall till exempel leda till fara i bevishänseende kan även brottsbalkens bestämmelser om osant intygande aktualiseras.

En subsidiaritetsregel föreslås för att klargöra att straffbestämmelsen i lagen om trafikskolor inte ska tillämpas om gärningen även är straffbelagd i brottsbalken eller bidragsbrottslagen. Därmed uppnås likabehandling, förutsebarhet och effektivitet.

7.2.2 Alternativa lösningar

En alternativ lösning vad gäller att ta in uppgifter som ska användas för att kontrollera att medlen används på avsett sätt skulle vara att låntagarna genom att sända in fysiska handlingar (kvitton, utskrifter av betalningsuppdrag till bank etc.) bekräftar de betalningar som låntagarna gjort till trafikskolorna. Denna lösning bedöms dock medföra stora kostnader eftersom det är rimligt att anta att den manuella hanteringen skulle kräva avsevärt större personella resurser än vad en elektronisk hantering kommer att göra. Denna lösning bedöms också öka risken för avsiktligt felaktiga uppgifter i form av förfalskade handlingar. Detta bedöms i sin tur öka kreditrisken för staten.

Ett annat alternativ vad gäller kontrollen av att medlen använts på avsett sätt skulle kunna vara att låntagarna på heder och samvete intygade att lånet använts på avsett sätt före nästa utbetalning. Denna lösning bedöms dock öka risken för felaktig rapportering, vilket i sin tur ökar kreditrisken för staten.

Prop. 2017/18:161   Alternativet till att skapa en subsidiaritetsregel skulle vara att lämna eventuella konkurrensfrågor till domstolarna. Risk finns då att rättstillämpningen skulle kunna gå i olika riktningar vilket inte är önskvärt ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

7.2.3   Vilka berörs av regleringen och vilka ekonomiska konsekvenser får den för de som berörs?

Uppgiftsskyldigheten kommer att beröra de trafikskolor som har elever som finansierar sina körkortsstudier med körkortslån. Genom att uppgifterna inhämtas från trafikskolorna kan riskerna för avsiktligt felaktiga uppgifter minimeras. För trafikskolorna kommer uppgiftsskyldigheten i någon mån att medföra en ökad administration. Hur stor denna ökning kommer att bli är beroende av hur trafikskolornas administrativa it-stöd och CSN:s system för hantering av ärenden om körkortslån kommer att kunna samverka automatiskt. Av departementspromemorian som ligger till grund för denna proposition framgår att det i samverkan med Sveriges Trafikskolors Riksförbund har gjorts bedömningen att den ökning av administrationen som uppgiftsskyldigheten innebär för trafikskolorna sannolikt inte påverkar administrationskostnaderna per elev i någon nämnvärd omfattning.

Uppgiftsskyldigheten kommer också att beröra CSN. För CSN:s del utgör trafikskolornas skyldighet att lämna uppgifter elektroniskt en förutsättning för en ekonomisk, effektiv och rationell hantering av ärenden om körkortslån.

Uppgiftsskyldigheten kommer att beröra Transportstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet för trafikskolorna i det att myndigheten får ytterligare bestämmelser som den ska tillsyna trafikskolornas efterlevnad av. Den reella ökningen av tillsynsarbetet bedöms dock vara försumbar och således även kostnaderna för detta, som bedöms kunna finansieras inom befintliga anslagsramar.

Det faktum att den nya uppgiftsskyldigheten kommer att omfattas av straffbestämmelsen i 9 § lagen om trafikskolor och att en subsidiaritetsregel föreslås innebär att Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten och domstolar kommer att beröras. En subsidiaritetsregel undanröjer tveksamheter om tillämplig lag. Bestämmelsen kommer därigenom att kunna minska kostnaderna förknippade med mål om brott mot uppgiftsskyldigheten. Kostnaderna för rättsväsendet bedöms vara försumbara och bedöms kunna finansieras inom befintliga anslagsramar.

7.2.4   Den föreslagna ordningens förhållande till EU-rätten

Den personuppgiftsbehandling som föranleds av uppgiftsskyldigheten bedöms vara förenlig med bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv

7.2.5 Tidpunkten för ikraftträdande och informationsinsatser

Ändringarna i lagen om trafikskolor bedöms kunna träda i kraft den 1 september 2018. Information om uppgiftsskyldigheten bör ges till samtliga trafikskolor som har giltigt tillstånd från Transportstyrelsen enligt 2 § lagen om trafikskolor i skälig tid före ikraftträdandet. Det kan komma att behövas ett informationsuppdrag till Transportstyrelsen som har tillsynsansvaret för trafikskolorna.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

28 kap.

Studiestöd, *körkortslån och lån till hemutrustning*

9 § Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om *körkortslån samt lån till hemutrustning* för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om studiestöd under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Förslaget behandlas i avsnitt 4. Paragrafens första stycke ändras liksom rubriken närmast före paragrafen.

Paragrafen behandlar frågor om sekretess i ärenden om studiestöd och i ärenden hos Centrala studiestödsnämnden (CSN) om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden. Paragrafens *första stycke* ändras genom att körkortslån läggs till. Ändringen innebär att paragrafen även ska tillämpas i ärenden om körkortslån hos CSN, vilket också innebär att bestämmelserna i paragrafens andra och tredje stycke blir tillämpliga i ärenden om körkortslån.

8.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor

9 § Den som driver trafikskola utan tillstånd eller utan att följa i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.2. Paragrafen får ett nytt andra stycke.

Paragrafen innehåller en straffbestämmelse. Föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet i 10 § andra stycket 2 om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever är exempel på sådana föreskrifter som omfattas av straffbestämmelsen i denna paragraf. Enligt det nya *andra stycket* i paragrafen ska straffbestämmelsen inte tillämpas om en gärning även är belagd med straff i brottsbalken eller bidragsbrottslagen.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. trafikskolor,
2. kompetenskrav för godkända trafikskolechefer, utbildningsledare och trafiklärare, och
3. utbildningen vid trafikskolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

Förslaget behandlas i avsnitt 5.1. Paragrafens andra stycke ändras genom att det delas in i punkter med en gemensam inledning och att en punkt med nytt innehåll läggs till.

Paragrafen innehåller bestämmelser om bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i vissa avseenden. *Andra styckets* inledning och *första punkt* motsvarar det tidigare andra stycket utan någon ändring i sak. Bemyndigandet i det andra styckets *andra punkt* är nytt. Det innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

Sammanfattning av promemorian Körkortslån (Ds 2017:35)

Prop. 2017/18:161
Bilaga 1

Denna promemoria har upprättats inom Arbetsmarknadsdepartementet. Den innehåller förslag till ändringar i lagen (1998:493) om trafikskolor och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Ändringarna är ett led i en reglering om statliga lån för körkortsutbildning (körkortslån) och syftar till att dels göra det möjligt att kontrollera att utbetalda lånemedel används på avsett sätt, dels att skydda personuppgifter som låntagare och andra lämnar till Centrala studiestödsnämnden (CSN) i ärenden om körkortslån. Förslagen innebär att det i lagen om trafikskolor införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om trafikskolors skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter om elever. I samma lag föreslås även en bestämmelse som anger vilken av flera möjliga straffbestämmelser som ska vara tillämplig för överträdelse av skyldigheten att lämna uppgifter. Vidare innebär förslagen att det i offentlighets- och sekretesslagen införs bestämmelser om att sekretess gäller i ärenden hos CSN om körkortslån för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgifterna röjs.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 september 2018.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor

Härigenom föreskrivs att 9 och 10 §§ lagen (1998:493) om trafikskolor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den som driver trafikskola utan tillstånd eller utan att följa i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter.

Till ansvar enligt första stycket döms det inte om gärningen är belagd med straff enligt bidragsbrottslagen (2007:612) eller brottsbalken.

10 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. trafikskolor,
2. kompetenskrav för godkända trafikskolechefer, utbildningsledare och trafiklärare, och
3. utbildningen vid trafikskolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om

1. avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. trafikskolors skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter om elever.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 9 § och rubriken närmast före 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

*Studiestöd och lån till hem-
utrustning*

*Studiestöd, lån till hemutrustning
och körkortslån*

9 §

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar *och i ärende om körkortslån* för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

Förteckning över remissinstanserna

Remissinstanser som har yttrat sig

Arbetsförmedlingen, BIL Sweden, Centrala studiestödsnämnden, Datainspektionen, Diskrimineringsombudsmannen, Konkurrensverket, Landsorganisationen i Sverige, Luleå tingsrätt, Malmö stad, Mora kommun, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Polismyndigheten, Riksgälden, Skatteverket, Svenskt Näringsliv, Sveriges Trafikskolors Riksförbund, Tillväxtverket, Trafikverket, Transportföretagen, Transportstyrelsen, Ydre kommun och Åklagarmyndigheten.

Remissinstanser som har inbjudits men inte har yttrat sig

Tjänstemännens centralorganisation, Trafikutbildarnas Riksorganisation och Täby kommun.

Remissinstanser som har inbjudits men meddelat att de avstår från att yttra sig

Kiruna kommun, Regelrådet, Sveriges akademikers centralorganisation, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Svenska Bankföreningen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Övriga som har yttrat sig

Kungliga Automobil Klubben, Motorbranschens Riksförbund, Motormännens Riksförbund och Sveriges MotorCyklister.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 9 § och rubriken närmast före 28 kap. 9 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

*Studiestöd och lån till hem-
utrustning*

*Studiestöd, lån till hemutrustning
och körkortslån*

9 §

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende om studiestöd och i ärende hos Centrala studiestödsnämnden om *körkortslån* samt lån till hemutrustning för flyktingar och vissa andra utlänningar, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs.

I andra ärenden än sådana om studiestöd under sjukdom gäller sekretessen inte beslut i ärendet.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor

Härigenom föreskrivs att 9 och 10 §§ lagen (1998:493) om trafikskolor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Den som driver trafikskola utan tillstånd eller utan att följa i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter.

Till ansvar enligt första stycket döms det inte om gärningen är belagd med straff i bidragsbrottslagen (2007:612) eller brottsbalken.

10 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om

1. trafikskolor,
2. kompetenskrav för godkända trafikskolechefer, utbildningsledare och trafiklärare, och
3. utbildningen vid trafikskolor.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *även* meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, och
2. trafikskolors skyldighet att i ärenden om körkortslån lämna uppgifter om elever.

Denna lag träder i kraft den 1 september 2018.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-02-07

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och Lena Moore samt justitierådet Dag Mattsson

En möjlighet till körkortslån

Enligt en lagrådsremiss den 1 februari 2018 har regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (1998:493) om trafikskolor.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Sofie Lagerstedt.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Arbetsmarknadsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 mars 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, Y Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Andersson, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Strandhäll, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Linde, Skog, Ekström, Eneroth

Föredragande: statsrådet Ylva Johansson

Regeringen beslutar proposition En möjlighet till körkortslån